DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
14. september 1995 *

I sag C-396/93 P,

Helmut Henrichs, forhenværende midlertidigt ansat ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Sankt Augustin (Tyskland), ved advokat Frank Montag, Bruxelles,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 24. juni 1993 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Tredje Afdeling) i sag T-92/91, Henrichs mod Kommissionen (Sml. II, s. 611), hvori der er nedlagt påstand om annullation af denne dom,

den anden part i appelsagen er:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Gianluigi Valsesia, som befuldmægtiget, bistået af advokat Bertrand Wägenbaur, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

har

* Processprog: tysk.

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Gulmann, og dommerne P. Jann, J.C. Moitinho de Almeida (refererende dommer), D.A.O. Edward og L. Sevón,

generaladvokat: A. La Pergola
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 9. marts 1995,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 4. maj 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 6. september 1993 har Helmut Henrichs i medfør af artikel 49 i EØF-statutten og de tilsvarende bestemmelser i EKSF-statutten og Euratom-statutten for Domstolen iværksat appel til prøvelse af dom af 24. juni 1993 (sag T-92/91, Henrichs mod Kommissionen, Sml. II, s. 611), i hvilken Retten i Første Instans frifandt Kommissionen for den under sagen nedlagte påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 25. april 1991 vedrørende beregning af godtgørelse til appellanten, om annullation af Kommissionens afgørelse af 3. maj 1991, hvorved appellanten udelukkedes fra den fælles sygesikringsordning, samt om erstatning for den skade, han har lidt som følge af Kommissionens fejl.

2 Det fremgår af den appellerede dom, at sagens faktiske omstændigheder er følgende:

»1. Sagsøgeren var indtil den 31. december 1990 midlertidigt ansat ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber (herefter 'Kommissionen'). Pr. denne dato bragte parterne i enighed sagsøgerens tidsubegrænsede ansættelseskontrakt, der havde løbet i seksten år, til ophør. Siden den 3. januar 1991 har sagsøgeren været ministeriel tjenestemand i Forbundsrepublikken Tyskland. I denne anledning oppebærer han en gage, der dels omfatter en grundløn, dels forskellige tillæg og godtgørelser.

2. Sagsøgeren fratrådte Kommissionen på de vilkår, der er fastsat i Rådets forordning (Euratom/EKSF/EØF) nr. 2274/87 af 23. juli 1987 om indførelse af særlige foranstaltninger vedrørende midlertidigt ansattes udtræden af tjenesten i De Europæiske Fællesskaber (EFT L 209, s. 1, herefter 'forordningen'), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2168/89 af 18. juli 1989 (EFT L 208, s. 4). I anledning af Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber blev det ved denne forordning bestemt, at visse midlertidigt ansatte, med mindst femten års anciennitet, kan udtræde af tjenesten på de i forordningen fastsatte vilkår. Som udgangspunkt følger det af forordningen, at der til de midlertidigt ansatte, der er omfattet af forordningen, udbetales en godtgørelse, svarende til 70% af den løn, den pågældende oppebar som midlertidigt ansat, samt at de indtægter, den pågældende oppebærer i sin nye arbejdsmæssige situation, fradrages godtgørelsen.

3. Herom hedder det i forordningens artikel 4 nærmere:

'4. De bruttoindtægter, som den godtgørelsesberettigede oppebærer i sin nye arbejdsmæssige situation, fradrages den i stk. 1 fastsatte godtgørelse i det omfang,

indtægterne og godtgørelsen tilsammen overstiger det seneste samlede bruttovederlag, udregnet på grundlag af den løntabel, der er gældende den første dag i den måned, for hvilken godtgørelsen skal udbetales. Dette vederlag korrigeres med den i stk. 3 omhandlede justeringskoefficient.

De i første afsnit omhandlede bruttoindtægter og det seneste samlede bruttovederlag er de beløb, der fremkommer efter fradrag af sociale udgifter og inden fradrag af skat.

Den pågældende skal fremlægge alle de skriftlige beviser, der kan kræves, og give institutionerne meddelelse om ethvert forhold, der vil kunne ændre hans ret til ydelsen.

[...]

6. Den godtgørelsesberettigede har for sig selv og for de gennem ham forsikrede personer ret til ydelserne i henhold til den i artikel 72 i vedtægten omhandlede sociale sikringsordning, såfremt han til denne indbetaler det bidrag, der beregnes på grundlag af den i stk. 1 fastsatte godtgørelse, og såfremt han ikke dækkes af en anden ved lov eller administrativt fastsat sygesikringsordning.'

4. Den 23. april 1991 gav sagsøgeren Kommissionen meddelelse om sin nye tjenestemandsstilling. Han fremsendte i denne forbindelse bl.a. en lønseddel, hvoraf fremgik, at han havde en månedlig bruttoløn på 8 681,66 DM fra Forbundsrepublikken Tyskland. Lønsedlen indeholdt ikke oplysninger om eventuelle sociale udgifter, som påhvilede sagsøgeren. Ved afgørelse af 25. april 1991 nedsatte Kommissionen godtgørelsen med 1 356,25 DM i medfør af den anførte forordning. Kommissionen begrundede sin afgørelse med, at sagsøgerens månedlige bruttoløn fra Forbundsrepublikken Tyskland, tilsammen med den godtgørelse, der udbetales af De Europæiske Fællesskaber i henhold til forordningen, oversteg sagsøgerens

seneste løn som ansat ved Fællesskaberne med dette beløb. Sagsøgeren indgav den 28. maj 1991 en klage over denne afgørelse i medfør af artikel 90, stk. 2, i tjenestemandsvedtægten (herefter 'vedtægten'). Uden udtrykkeligt at tage stilling til klagen meddelte Kommissionen den 12. september 1991 sagsøgeren de nærmere forudsætninger for den beregning, som ifølge Kommissionen dannede grundlag for dens afgørelse.

5. Ved afgørelse af 3. maj 1991 udelukkede Kommissionen sagsøgeren fra Fællesskabernes fælles sygesikringsordning. Sagsøgeren indgav den 23. maj 1991 en klage over denne afgørelse, der udtrykkeligt blev afvist.«

3 Herefter anlagde Helmut Henrichs ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 23. december 1991 sag med påstand om annullation af Kommissionens afgørelser af 25. april 1991 og 3. maj 1991 samt om erstatning for den skade, han havde lidt.

4 Ved den appellerede dom frifandt Retten Kommissionen.

5 Under appelsagen har Helmut Henrichs anfægtet Rettens begrundelse for at forkaste samtlige de anbringender, han havde gjort gældende til støtte for sin påstand om annullation af de omtvistede afgørelser og om erstatning.

6 For så vidt angår afgørelsen af 25. april 1991 har han gjort to anbringender gældende, for det første, at Retten har tilsidesat vedtægtens artikel 25, stk. 2 (der i medfør af artikel 11 i ordningen for øvrige ansatte i De Europæiske Fællesskaber finder anvendelse på midlertidigt ansatte), og for det andet, at Retten har tilsidesat forordningens artikel 4, stk. 4.

7 For så vidt angår afgørelsen af 3. maj 1991 har han ligeledes gjort to anbringender gældende, for det første, at Retten har tilsidesat vedtægtens artikel 25, stk. 2, og for det andet, at Retten har tilsidesat forordningens artikel 4, stk. 6.

8 Han har endvidere appelleret Rettens dom for så vidt angår spørgsmålet om erstatning og sagsomkostninger.

Dokumenter fremlagt efter, at appelsagen er iværksat

9 Inden Domstolen gennemgår de anbringender, der er gjort gældende til støtte for appellen, er det fornødent at tage stilling til, hvorledes der skal forholdes med de dokumenter, som Helmut Henrichs i medfør af procesreglementets artikel 118, jf. artikel 42, stk. 2, første afsnit, har begæret tilført sagens akter. Appellanten har gjort gældende, at disse dokumenter er relevante for sagens afgørelse, samt at han har fået kendskab til dem efter, at appellen er iværksat. Det drejer sig om dokument nr. 7481/91, der er et notat, »Punkt I/A fra De Faste Repræsentanters Komités 'vedtægts'-udvalg«, vedrørende erklæringer fra AOK Augsburg og AOK Freiburg (almindelige sygekasser i Augsburg og Freiburg) om social forsikring, samt om Kommissionens skrivelse af 5. oktober 1993. Disse dokumenter blev fremlagt til sagen den 9. marts 1994.

10 For så vidt angår notatet »Punkt I/A fra De Faste Repræsentanters Komités 'vedtægts'-udvalg« har Helmut Henrichs gjort gældende, at Kommissionen var bekendt med denne ensidige erklæring fra den tyske delegation, der var således affattet:

»Den tyske delegation finder, at ydelser ved sygdom, der ydes ifølge ordningen for tjenestemænd i Tyskland (Beihilfe), ikke er en godtgørelse for udgifter i henhold til en obligatorisk sygeforsikring, samt at de ikke kan sidestilles hermed. Ydelser fra

De Europæiske Fællesskabers sygesikringsordning har derfor forrang, da ordningen for tyske tjenestemænd er subsidiær.«

11 Han har imidlertid anført, at Kommissionen ikke på noget tidspunkt har henvist til denne tilkendegivelse. Kommissionen søgte derimod at give indtryk af, at den tyske regering var enig i dens analyse af Beihilfe-ordningens retlige karakter.

12 For så vidt angår erklæringerne fra AOK Augsburg og AOK Freiburg vedrørende sønnerne Michaels og Martins tilslutning til sygeforsikringen som studerende fra den 1. august 1993 og Kommissionens skrivelse af 5. oktober 1993, hvori det meddeles, at der skal fradrages et beløb på 1 479,25 DM i hans godtgørelse, har Helmut Henrichs anført, at i betragtning af, at hans tyske gage var steget, mens Kommissionen begrænsede fradraget, gik han ud fra, at Kommissionen alligevel anså bidragene til sygeforsikring for hans sønner for fradragsberettigede ved beregningen af fradraget. Det er i øvrigt ikke muligt ud fra Kommissionens skrivelse at fastslå, hvorledes den har beregnet fradraget størrelsesmæssigt.

13 Det bemærkes, at denne ensidige erklæring fra den tyske delegation, som Kommissionen med rette har anført, hverken er en retsakt i EØF-traktatens artikel 189's forstand eller en foranstaltning med retligt bindende virkninger (dom af 11.11.1981, sag 60/81, IBM mod Kommissionen, Sml. s. 2639, præmis 9 og 10, og kendelse af 17.10.1984, sag 135/84, F. B. mod Kommissionen, Sml. s. 3577, præmis 6). Den er således ikke relevant for nærværende sag.

14 For så vidt angår de nævnte erklæringer og Kommissionens skrivelse er der ikke herved tale om nye anbringender, men om bevismidler, som skal godtgøre, at appellantens børn var dækket af en sygeforsikring. De kan ikke tillades ført under en appelsag, der i medfør af EØF-statuttens artikel 51, stk. 1, er begrænset til

retsspørgsmål. Ydermere vedrører de ikke det tidsrum, der er afgørende for den anfægtede afgørelse af 25. april 1991.

15 Begæringen om, at dokumenterne tilføres sagen, tages ikke til følge.

Afgørelsen af 25. april 1991 vedrørende beregning af appellantens godtgørelse

Anbringendet om, at Retten har tilsidesat vedtægtens artikel 25, stk. 2

16 For så vidt angår det første anbringende om, at afgørelsen af 25. april 1991 savner begrundelse, har Retten anført, at:

— Afgørelsen indeholder de faktiske oplysninger, der er nødvendige for forståelsen heraf, nemlig de relevante talmæssige oplysninger, på grundlag af hvilke det kan kontrolleres, at det fradrag, Kommissionen har foretaget i godtgørelsen, er korrekt (dommens præmis 14).

— Den omstændighed, at hjemmelen for afgørelsen ikke fremgår af selve afgørelsen, kan ikke påvirke dens lovlighed, når det er godtgjort, at adressaten ikke nærede tvivl om hjemmelen (præmis 15).

— De indsigelser, Helmut Henrichs har fremsat mod afgørelsen, allerede i forbindelse med hans klage til forvaltningsmyndighederne, viser, at han i realiteten ikke havde vanskeligheder med at fastslå, hvilke omstændigheder Kommissionen lagde til grund ved beregningen (præmis 16).

17 Ifølge Helmut Henrichs har Retten med urette (dommens præmis 14-17) fastslået, at afgørelsen af 25. april 1991 var tilstrækkeligt begrundet. Den omstændighed, at det heraf alene fremgik, at Kommissionen fradrog 1 356,25 DM i godtgørelsen til Helmut Henrichs, tillod ikke en nærmere kontrol med afgørelsen, så meget desto mere som der opstår spørgsmål om, hvorledes begrebet »bruttoindtægter« i forordningens artikel 4, stk. 4, skal fortolkes, og hvilke godtgørelser der skal medregnes heri. Selv om appellanten skulle have været bekendt med den anfægtede afgørelses hjemmel, har han ikke herigennem haft adgang til de oplysninger, der er nødvendige for en fortolkning og anvendelse af den pågældende bestemmelse. Processkrifterne i første instans-sagen viser klart de vanskeligheder, appellanten havde med at forstå, hvorledes de omtvistede beløb beregnedes.

18 Denne argumentation kan ikke godtages.

19 Da anbringendet støttes på de forståelsesvanskeligheder, appellanten havde i forhold til den omtvistede afgørelse, men som Retten ikke har lagt til grund i dommens præmis 15 og 16, angår det en bedømmelse af faktum, som Domstolen ikke kan tage stilling til under en appelsag i medfør af statuttens artikel 51, stk. 1.

20 Af det således anførte fremgår, at det første anbringende må afvises.

Anbringendet om, at Retten har tilsidesat forordningens artikel 4, stk. 4

21 Det andet anbringende omfatter tre led:

— at der ikke er taget hensyn til visse sociale udgifter

— at der ikke er taget hensyn til § 8 i Bundesbesoldungsgesetz (tysk lov om løn til tjenestemænd i Forbundsstatens tjeneste, herefter »BBesG«) eller til § 56 i Beamtenversorgungsgesetz (lov om tjenestemandspensioner, herefter »BeamtVG«)

— at forordningen ikke er fortolket efter sit formål.

Visse sociale udgifter ikke taget i betragtning

22 Retten finder (dommens præmis 28), at en ansættelse af Helmut Henrichs' personlige bidrag til den sociale sikringsordning, han er omfattet af, falder uden for den beføjelse, Fællesskabets retsinstanser er tillagt med hensyn til fortolkning. I og med det er uomtvistet, at Helmut Henrichs som følge af national ret er udelukket fra Fællesskabernes sociale sikringsordning og som en konsekvens heraf ikke betaler sociale bidrag med henblik på at opnå en beskyttelse, som han nyder i henhold til en særlig lovgivning, tilkommer det ikke Retten at skønne over hans — fiktive — personlige bidrag, hvis størrelse appellanten i øvrigt ikke selv har været i stand til at anslå, end ikke tilnærmelsesvist, men blot anført, at ansættelsen bør henvises til en sagkyndig erklæring.

23 Retten har endvidere anført (præmis 29), at det ifølge bevisreglen i forordningens artikel 4, stk. 4, tredje afsnit, påhviler appellanten at føre bevis for de sociale udgifter, som han har begæret lagt til grund, samt disses størrelse. Det bemærkes endvidere, at appellanten ikke har ført et sådant bevis.

24 Helmut Henrichs har gjort gældende, at begrebet »bruttoindtægter« i forordningens artikel 4 henviser til medlemsstaternes retsorden. I denne forbindelse har han anført, at Beihilfe-ordningen for tjenestemænd ifølge tysk ret er en ordning, som både omfatter sociale ydelser og pension, og som finansieres af tjenestemanden selv, idet der i lønnen indgår et »kompensationsbeløb«, som skal dække tjenestemandens sygeforsikring. Kommissionen burde have trukket dette beløb fra i lønnen, og Retten har med urette fastslået, at det ikke tilkommer den at tage stilling til størrelsen af det personlige bidrag, appellanten yder til den sociale sikringsordning. Helmut Henrichs har på ny anført, at han havde begæret, at dette bidrag størrelsesmæssigt fastslås af en sagkyndig.

25 Han har endvidere anført, at Kommissionen heller ikke har fratrukket de sociale udgifter, han har haft som følge af, at hans børn er tilsluttet en lovpligtig forsikringsordning, og som han har dokumenteret.

26 Denne argumentation kan ikke godtages.

27 Det tilkommer ikke Kommissionen, men i givet fald en national lovgiver at fastslå, hvilken del af en tjenestemands løn der ydes som bidrag til en supplerende sygeforsikring i forhold til den forsikring, Beihilfe-ordningen omfatter. For så vidt angår de sociale udgifter, der vedrører appellantens børn, har det ikke været gjort gældende af Retten, at Kommissionen har undladt at fradrage disse.

28 Det led af anbringendet, der vedrører tilsidesættelse af forordningens artikel 4, stk. 4, med den begrundelse, at der ikke er foretaget fradrag for sociale udgifter, må følgelig forkastes.

Manglende hensyntagen til § 8 i BBesG eller § 56 i BeamtVG

29 BBesG's § 8 har følgende ordlyd:

»Såfremt en tjenestemand (...) oppebærer indtægter fra en international eller overnational institution, nedsættes hans vederlag. Nedsættelsen andrager 1,875% (2,14% indtil den 31.12.1991) for hvert helt tjenesteår, han har været ansat i den pågældende internationale eller overnationale institution; han bevarer imidlertid ret til mindst 30% af vederlaget.«

30 BeamtVG's § 56 bestemmer følgende:

»Såfremt en pensioneret tjenestemand får udbetalt pension efter ansættelse ved en international eller overnational institution, nedsættes hans tyske pension med 2,14% for hvert helt tjenesteår, han har været beskæftiget ved den internationale eller overnationale institution [...] Ved anvendelsen af første led medregnes perioder, for hvilke tjenestemanden har krav på en godtgørelse eller en anden ydelse, og hvori han erhverver pensionsrettigheder, selv om han ikke er tjenestegørende ved den internationale eller overnationale institution, ved fastsættelsen af den pågældendes tjenestetid ved en sådan institution. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse på perioder efter tjenestemandens udtræden af den internationale eller overnationale institutions tjeneste, såfremt disse tages i betragtning ved beregningen af alderspensionen.

Første led finder endvidere anvendelse, såfremt en tjenestemand eller en pensioneret tjenestemand ved fratræden fra sin stilling ved en international eller overnational institution i stedet for pension modtager et samlet beløb i fratrædelsesgodtgørelse eller som ydelse fra en pensionsordning [...]«

31 Retten fandt (dommens præmis 37), at lovligheden af den anfægtede afgørelse skulle vurderes under hensyn til forholdene, som de forelå for forvaltningsmyndigheden på det tidspunkt, da afgørelsen blev truffet.

32 Retten udledte heraf (præmis 37 og 40), at Kommissionen ved sin vurdering ikke skulle tage § 8 i BBesG og § 56 i BeamtVG i betragtning, idet disse bestemmelser ikke faktisk havde fundet anvendelse i forhold til appellanten.

33 Helmut Henrichs har gjort gældende, at selv om der ikke er sket fradrag i hans løn i henhold til § 8 i BBesG, og selv om § 56 i BeamtVG kun finder anvendelse på pensionerede tjenestemænd, burde Retten alligevel have taget disse bestemmelser i betragtning for at undgå en senere tvist, nemlig når de nationale myndigheder foretager de lovpligtige fradrag.

34 Denne argumentation kan ikke godtages.

35 Når Kommissionen skal tage stilling til en anmodning fra en tjenestemand eller ansat, skal den udelukkende tage udgangspunkt i de faktiske og retlige omstændigheder, der er gældende på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes. Hverken Retten — under et annullationssøgsmål — eller Domstolen — under en appelsag — har hjemmel til at definere de retlige forhold, en procespart for fremtiden vil være omfattet af.

36 Retten har således med rette antaget, at der ikke var grundlag for at tage hensyn til de anførte nationale bestemmelser, henset til, at der ikke var sket fradrag i appellantens løn, da Kommissionen traf afgørelse.

37 Det led af anbringendet, der angår tilsidesættelse af forordningens artikel 4, stk. 4, som følge af manglende hensyntagen til § 8 i BBesG og § 56 i BeamtVG, må således forkastes.

Forordningen ikke fortolket efter sit formål

38 Ifølge Retten (dommens præmis 58) må appellantens argumentation om, at den kumulative virkning af den skattemæssige progression skal tages i betragtning, straks afvises, idet det i forordningens artikel 4, stk. 4, er bestemt, at det beløb, der skal lægges til grund, er vederlaget inden fradrag af skat. I modsætning til hvad appellanten har gjort gældende under henvisning til det tyske skattesystems stærke progression, beror anvendelsen af forordningens regler til dels nødvendigvis på de nationale skattesystemer, uanset at disse er indbyrdes forskellige.

39 Ifølge Helmut Henrichs er formålet med artikel 4 at stille EF-ansatte, der efter udtræden af tjenesten fortsat udøver erhvervsmæssig beskæftigelse, økonomisk på et niveau, der svarer til det, de tidligere havde. Den del af den nationale indkomst, der skal modregnes, indgår imidlertid ved fastsættelsen af indkomstskatten, hvilket afføder en skatteprocent, der ikke blot finder anvendelse på tyske indkomster, men ligeledes på alle appellantens øvrige indtægter. Når det således yderligere må lægges til grund, at de tyske skatteprocenter hører til de højeste, vil appellanten være ringere stillet end, før han udtrådte af Fællesskabernes tjeneste, såfremt der slet ikke tages hensyn til skatten.

40 Under henvisning til det således anførte vil en fortolkning af artikel 4, der ikke tager hensyn til bestemmelsens formål, føre til, at EF-ansatte behandles forskelligt som følge af indbyrdes forskelle mellem de nationale skattesystemer. Under henvisning til Domstolens dom af 16. december 1960 (sag 6/60, Humblet mod den belgiske stat, Sml. 1954-1964, s. 207, org. ref.: Rec. s. 1125) har appellanten gjort gældende, at der er grundlag for at fradrage et beløb, der svarer til den skattemæssige forskel, i bruttoindtægterne i den nævnte bestemmelses forstand.

41 Denne argumentation kan ikke godtages.

42 Af artikel 4, stk. 4, andet afsnit, fremgår det klart, at »de i første afsnit omhandlede bruttoindtægter og det seneste samlede bruttovederlag er de beløb, der fremkommer efter fradrag af sociale udgifter og inden fradrag af skat«. Da fællesskabslovgiver har været vidende om, at de nationale skatteordninger er forskellige, har denne nødvendigvis accepteret, at dette ville kunne øve indflydelse på de pågældendes økonomiske forhold.

43 For så vidt angår appellantens argument om, at der er sket tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, bemærkes, at tidligere EF-ansattes forhold ikke alene skal bedømmes ud fra en skattemæssig betragtning, men samlet, under hensyntagen til alle de fordele, de nyder i den medlemsstat, på hvis område de udøver erhvervsmæssig beskæftigelse.

44 Af det således anførte fremgår, at det andet annullationsanbringende må forkastes for så vidt angår samtlige tre led.

Afgørelsen af 3. maj 1991, hvorved appellanten blev udelukket fra den fælles sygesikringsordning

Anbringendet om, at Retten har tilsidesat vedtægtens artikel 25, stk. 2

45 For så vidt angår det første anbringende om, at afgørelsen af 3. maj 1991 savnede begrundelse, har Retten fastslået (dommens præmis 66), at afgørelsen klart angiver,

hvilken foranstaltning der træffes, fra hvilket tidspunkt den har virkning samt dens retsgrundlag. For så vidt angår henvisningen til, at der var tale om tilsvarende ydelser (dvs. at de ydelser, der tilkommer tjenestemanden i henhold til national ret og ydelser i henhold til den fælles sygesikringsordning er af tilsvarende art), bemærkede Retten (præmis 67), at spørgsmålet ikke var, om der var givet en begrundelse, eller om begrundelsen var tilstrækkelig, men om, hvorvidt afgørelsen var korrekt.

46 Ifølge Helmut Henrichs er afgørelsen af 3. maj 1991, der blot gengiver ordlyden af forordningens artikel 4, stk. 6, ikke tilstrækkeligt begrundet. Spørgsmålet om, hvorvidt Beihilfe-ordningen må anses for en obligatorisk sygeforsikring, hvis ydelser svarer til en sædvanlig socialforsikrings, er et andet spørgsmål, som den anfægtede afgørelse besvarer bekræftende uden nogen begrundelse. Det var således umuligt for appellanten at tage stilling til afgørelsen og at vælge egnede midler til sit forsvar. Det var ligeledes umuligt for ham at lægge sin fremtidige adfærd til rette på et sikkert retsgrundlag.

47 På dette punkt er det tilstrækkeligt at bemærke, at den anfægtede afgørelse støttes på en sammenligning mellem ydelser i henhold til den tyske ordning og ydelser i henhold til en sædvanlig socialforsikring, samt at det ikke havde voldt den pågældende vanskeligheder at kontrollere, om sammenligningen var korrekt. Af Domstolens faste praksis følger, at begrundelsen for den anfægtede afgørelse gav den pågældende de oplysninger, der var nødvendige for hans vurdering, om afgørelsen var korrekt og for at muliggøre Domstolens kontrol (dom af 21.6.1984, sag 69/83, Lux mod Revisionsretten, Sml. s. 2447, præmis 36, og af 13.7.1989, sag 108/88, Jaenicke Cendoya mod Kommissionen, Sml. s. 2711, præmis 10).

48 Det første anbringende om, at afgørelsen af 3. maj 1991 savnede begrundelse, må følgelig forkastes.

Anbringendet om, at Retten har tilsidesat forordningens artikel 4, stk. 6

49 For så vidt angår det andet anbringende, hvorefter der er sket tilsidesættelse af forordningens artikel 4, stk. 6, har Retten (dommens præmis 78-82) for det første gennemgået § 79 i Bundesbeamtengesetz (tysk tjenestemandslov) og § 1, stk. 1, i de almindelige gennemførelsesbestemmelser hertil, og har heraf udledt, at Beihilfeordningen frembyder samtlige de karakteristika, som en ved lov eller administrativt fastsat sygesikringsordning i den i forordningens artikel 4, stk. 6, omhandlede betydning. Retten fandt, at ordningen hviler på et offentligretligt grundlag, samt at appellanten ikke med rette kan gøre gældende, at ydelserne ikke var sammenlignelige med ydelser i henhold til en almindelig social sikringsordning. Retten fastslog, at tyske tjenestemænd får godtgjort 50% af de udgifter, der vedrører den forsikrede selv, og 70%, såfremt den forsikrede har forsørgerpligt over for mindst to børn, 70% af udgifterne vedrørende ægtefællen og 80% af udgifterne vedrørende børn, over for hvilke han har forsørgerpligt. Da appellanten har to børn, over for hvilke han har forsørgerpligt, er han således, uden at skulle betale nogen form for bidrag, berettiget til en godtgørelse på henholdsvis 70 og 80% af sine udgifter, hvilket han i øvrigt udtrykkeligt har bekræftet i sine svar på Rettens skriftlige spørgsmål.

50 Retten har endvidere fastslået (præmis 83-85), at de fortolkningsprincipper, der kan udledes af Domstolens dom af 12. december 1989 (sag C-163/88, Kontogeorgis mod Kommissionen, Sml. s. 4189), finder analog anvendelse på den foreliggende sag, henset til ligheden med de for denne sag relevante bestemmelser.

51 Helmut Henrichs har for det første gjort gældende, at Retten med urette fastslog, at Beihilfe-ordningen frembyder helt de samme karakteristika som en ved lov eller administrativt fastsat forsikring i den forstand, udtrykket er anvendt i forordnin-

gens artikel 4, stk. 6. Han har anført, at Beihilfe-ordningen kun dækker 50% af udgifterne, mens Fællesskabets ordning dækker 80-100%. Han har indrømmet, at han som følge af sine familiemæssige forhold er berettiget til Beihilfe-ordningens højeste godtgørelsessats, dvs. 80%. Godtgørelsen vil imidlertid blive nedsat til 50%, når hans ældste søn fylder 26 år.

52 Helmut Henrichs har endvidere rejst indsigelse mod Rettens henvisning til Kontogeorgis-dommen, idet han finder, at de fortolkningsprincipper, Domstolen har udledt i denne sag, ikke kan overføres på den foreliggende sag. Georgios Kontogeorgis havde en fuld sygeforsikring, hvis godtgørelsessats imidlertid var meget lav, mens appellanten kun delvis er dækket.

53 Denne argumentation kan ikke godtages.

54 Af artikel 4, stk. 6, følger klart, at tidligere ansatte er afskåret fra Fællesskabernes sygesikringsordning, såfremt de er dækket ved sygdom af en anden ved lov eller administrativt fastsat sygeforsikring.

55 Som anført af Retten i dommens præmis 81 og 82 frembyder Beihilfe-ordningen helt de samme karakteristika som en ved lov eller administrativt fastsat forsikring i den i forordningens artikel 4, stk. 6, indeholdte betydning, idet der er tale om en ved lov fastsat ordning, der yder de forsikrede en dækning, der svarer til dækningen ifølge en almindelig social sikringsordning.

56 For så vidt angår appellantens argument om, at han i nær fremtid kun vil være berettiget til at få dækket udgifter til lægebehandling med 50%, hvilket er mindre end ifølge de almindelige sygesikringsordninger, bemærkes, at Kommissionen skal

lægge den retlige situation til grund, der gælder for den pågældende på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes, og at dækningen af udgifter til lægebehandling, alt andet lige, på dette tidspunkt svarede til den dækning, der normalt ydes af ved lov eller administrativt fastsatte sygesikringsordninger.

57 Det bemærkes endvidere, at Domstolen i Kontogeorgis-sagen fastslog, at det kun er nødvendigt at tage stilling til, om der er overensstemmelse mellem Fællesskabets ordning og den pågældende nationale sociale sikringsordning, når dette følger af fællesskabsbestemmelserne, f.eks. vedtægtens artikel 72, stk. 1. Dette følger ligeledes af artikel 11 i Rådets forordning nr. 422/67/EØF, nr. 5/67/Euratom af 25. juli 1967 om lønningsregulativ for Kommissionens formand og medlemmer og for Domstolens præsident, dommere, generaladvokater og justitssekretær samt for præsidenten for, medlemmerne af og justitssekretæren i Retten i Første Instans og af artikel 12 i Rådets forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 2290/77 af 18. oktober 1977 om lønningsregulativ for Revisionsrettens medlemmer, som affattet ved Rådets forordning (EKSF, EØF, Euratom) nr. 2426/91 af 29. juli 1991 (EFT L 222, s. 1). I modsætning til det af appellanten i retsmødet anførte, skal disse bestemmelser ikke fortolkes som udtryk for et almindeligt princip inden for EF-tjenestemandsretten.

58 Af det således anførte følger, at Helmut Henrichs' andet anbringende om, at afgørelsen af 3. maj 1991 er ulovlig, må forkastes.

Erstatning

59 Af Rettens dom fremgår (præmis 91), at appellanten ikke kan påberåbe sig, at der foreligger en tjenstlig fejl, der kan medføre erstatningsansvar uden for kontraktforhold for De Europæiske Fællesskaber, da påstanden om annullation af Kommissionens afgørelser af 25. april og 3. maj 1991 i det hele er blevet forkastet.

60 Helmut Henrichs har gjort gældende, at den omstændighed, at de omtvistede afgørelser manglede begrundelse, tillige med Kommissionens senere adfærd, da Kommissionen undlod at give de nødvendige oplysninger, har påført ham flere tab, som han kræver erstatning for.

61 For så vidt angår anbringendet om, at Kommissionen har tilsidesat sin begrundelses- og oplysningspligt, da den traf afgørelserne af 25. april og 3. maj 1991, har Domstolen allerede fastslået, at det var korrekt, når Retten fandt, at påstandene og anbringenderne om annullation af Kommissionens afgørelser savnede grundlag. Kommissionen har således ikke begået nogen tjenstlig fejl, der kan medføre erstatningsansvar uden for kontrakt for De Europæiske Fællesskaber.

62 For så vidt angår anbringendet om Kommissionens adfærd efter, at afgørelserne var truffet, har Retten i den anfægtede doms præmis 91 udtalt, at det påståede tab, såfremt et sådant må lægges til grund, ikke kan anses for en følge af Kommissionens adfærd, men skyldes den forsinkelse, uanset grunden hertil, med hvilken appellanten meddelte Kommissionen, at hans forhold var ændrede. Denne konstatering henhører under faktum. Den er i medfør af EØF-statuttens artikel 51, stk. 1, ikke omfattet af Domstolens kontrol.

63 Begge anbringender må følgelig forkastes; det første, fordi det savner det fornødne grundlag, det andet af hensyn til formaliteten.

Sagens omkostninger for Retten i Første Instans

64 Helmut Henrichs har endvidere rejst indsigelse mod, at Retten har pålagt ham at betale sagens omkostninger. Det er navnlig hans opfattelse, at såfremt Kommissionen havde overholdt sin omsorgs- og oplysningspligt over for ham, ville tvisten

have været undgået, således at Retten i medfør af procesreglementets artikel 87, stk. 3, andet afsnit, burde have pålagt Kommissionen at betale samtlige sagens omkostninger.

65 Artikel 51, stk. 2, i statutterne for Domstolen bestemmer: »Appel kan ikke iværksættes alene til forandring af afgørelser om sagsomkostningerne eller disses størrelse.«

66 Da samtlige appellantens øvrige anbringender er blevet forkastet, må anbringendet vedrørende sagsomkostninger afvises i medfør af denne bestemmelse.

67 Heraf følger, at appellen i det hele må forkastes.

Sagens omkostninger

68 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Dets artikel 70 bestemmer, at i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte bærer institutionerne selv deres egne omkostninger. Det fremgår imidlertid af procesreglementets artikel 122, at artikel 70 ikke finder anvendelse ved appel iværksat af en tjenestemand eller anden ansat ved en institution. Da appellanten har tabt sagen, pålægges det ham at betale appelsagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Appellanten betaler appelsagens omkostninger.

Gulmann Jann Moitinho de Almeida

Edward Sevón

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. september 1995.

R. Grass
Justitssekretær

C. Gulmann
Formand for Femte Afdeling